

Numer
4(48)/2021
ISSN
2081-8033

Puls Regionu

LUBELSKI INFORMATOR UNIJNY

SZCZEPMY SIĘ!

LUDZKIE POTRZEBY
WAŻNIEJSZE NIŻ ZYSK

SZANSA NA LEPSZE ŻYCIE –
„(NIE)PEŁNOSPRAWNI
SĄ AKTYWNI”

Spis treści

Grafika przedstawia Marszałka Województwa Lubelskiego wraz z ekipą filmową w trakcie kręcenia materiałów zachęcających do szczepień

Temat numeru

[4-5] Lubelskie #SzczepiMY się

Grafika Aktualności, która przedstawia kolaż różnych miniatur wielokolorowych (przedstawiających komputer, telefon, monitor, telewizor, książkę, itp.)

Aktualności

- [6] Jak przebiegały konsultacje społeczne Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021-2027
- [7] Ochrona przed dyskryminacją
- [26] Lubelskie docenione na festiwalu filmowym Energa Camerimage 2021

Grafika przedstawia pomieszczenie, w którym znajdują się regały z książkami

Oświata i kultura

- [10] Unijne pieniądze wspierają powiatową kulturę
- [11] W regionie przybyło żłobków i przedszkoli

Lubelski Informator Unijny „Puls Regionu”

EGZEMPLARZ BEZPŁATNY

Nakład: 4000 egz.

Wydawca: Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym
Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w Lublinie
ul. Stefczyka 3b, 20-151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e-mail: drpo@lubelskie.pl, www.rpo.lubelskie.pl, www.facebook.com/LubelskieFunduszeEuropejskie

Redakcja: Oddział Komunikacji i Promocji RPO, Departament Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym

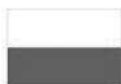
Fotografie: Przemysław Gąbka, Biuro Projektu System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego, ©Piotr Wójcik/UMWL, UMWL, adobestock, Jan Jakub Smarczewski PIXEL.

Projekt okładki: Adrianna Iwan/UMWL

Druk, skład i łamanie: Drukarnia Akapit Sp. z o.o.
ul. Węglowa 3, 20-481 Lublin, tel.: (81) 749 00 62 e-mail: sekretariat@drukarniaakapit.pl www.drukarniaakapit.pl, www.facebook.com/DrukarniaAkapit

E-book: Pobierz elektroniczną wersję „Pulsu Regionu”. E-book znajdziesz na stronie rpo.lubelskie.pl w zakładce *Wiadomości – E-publikacje*

Ciąg logotypów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020. Znak Funduszy Europejskich złożony z symbolu graficznego i nazwy Fundusze Europejskie oraz nazwy Programu, znaku barw Rzeczypospolitej Polskiej, logo Lubelskie Smakuj życie oraz znaku Unii Europejskiej złożonego z flagi Unii Europejskiej, napisu Unia Europejska i nazwy Funduszu

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

Grafika przedstawia osoby ubrane w kitle kucharskie w trakcie przygotowywania posiłku

Grafika przedstawia młodego mężczyznę poruszającego się na rowerze. W tle widoczna wieża widokowa oraz siłownia zewnętrzna

Grafika przedstawia drzewa w parku

Grafika przedstawia galę Lider Innowacji

Spółeczeństwo

- [12] Ludzkie potrzeby ważniejsze niż zysk
- [16] Unijne miliony dla potrzebujących
- [17] Z RPO łatwiej o pracę
- [18] Pomogą wrócić na właściwą ścieżkę
- [20] Szansa na lepsze życie – „(Nie)pełnosprawni są aktywni”

(f)oto historia

- [14] Puls regionu w obiektywie naszego fotoreportera

Lubelskie Fundusze Europejskie

- [8] Fundusze Europejskie na Odnawialne Źródła Energii w gminach
- [19] Od parku po inkubator przedsiębiorczości
- [22] Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 w województwie lubelskim
- [23] Europejskie doświadczenia służą Lubelszczyźnie
- [27] Na demontaż i utylizację azbestu w województwie lubelskim wciąż są chętni

Promują Lubelskie

- [24] Gala Przedsiębiorczości – Ambasadorzy Lubelskich Funduszy Europejskich

Lubelskie #SzczepiMYsię

Przepełnione szpitale, zamknięte firmy, kolejne obostrzenia, praca oraz nauka zdalna ponad rok temu były dla nas codziennością. W pewnym momencie przyszła nadzieja – szczepienia. Jednak czwarta fala pandemii w naszym regionie pokazuje, że nie wszyscy skorzystaliśmy z tej szansy. Poziom wyszczepień w regionie jest niski, a liczba zachorowań ciągle rośnie. Nadal wiele pracy przed nami, dlatego Lubelskie Fundusze Europejskie stały się ambasadorem akcji #SzczepiMYsię.

Podstępna choroba

Praktycznie każdy z nas ma kogoś w rodzinie lub wśród znajomych, kto był zakażony COVID-19, albo doświadczył go „na własnej skórze”. W październiku o ciężkim przebiegu swojej choroby, w nagraniu przed Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie, opowiedział Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Podobny apel marszałka, podkreślający także unijny wkład w walkę

w Wojewódzkim Szpitalu Specjalistycznym, jak w telewizyjnym raporcie „Lubelskie Fundusze Europejskie a koronawirus” mówi dyrektor Adam Chodziński, niezaszczepieni stanowią prawie 90 proc. pacjentów przebywających w placówce z powodu zakażenia koronawirusem. Nie inaczej jest w Chełmie. W radiowym magazynie poświęconym tematyce unijnej (emitowanym na początku listopada) dr Kamila Ćwik, dyrektor Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego w Chełmie, przyznała, że

w spocie emitowanym na antenie TVP 3 Lublin **Piotr Matej**, dyrektor Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego w Lublinie – *Chciałbym, żeby Ci wszyscy, którzy nie wierzą, nie ufają lub mają inny pogląd, zobaczyli, jak ta choroba przebiega*. Natomiast **Mateusz Szymański**, lekarz anestezjolog z Oddziału Intensywnej Terapii WSS im. S.K. Wyszyńskiego w Lublinie, mówi wprost – *Nieszczepienie się to niesienie realnego ryzyka dla innych osób*.

Nieprzypadkowo tutaj jestem, bo tu, w tym szpitalu, w styczniu, leżałem dwa tygodnie. W tym sześć dni na Oddziale Intensywnej Terapii. Bo Ci lekarze, pielęgniarki, biały personel i wszyscy pracownicy uratowali mi wtedy życie. Szczepmy się, zróbmy wszystko, żebyśmy mogli być bezpieczni dla naszych najbliższych, znajomych, wszystkich, którzy się z nami spotykają – **Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski**

z pandemią, emitowany był również (w listopadzie i grudniu) na antenie Radia Lublin.

Kolejna fala pandemii pokazuje, że szpitale z regionu dobrze przygotowały się na to starcie z wirusem. Przyczyniło się do tego również wsparcie z RPO WL 2014–2020. To z tego źródła pochodziło blisko 68 mln zł wydane na zakupy sprzętu medycznego i środków ochrony.

Liczba miejsc w placówkach medycznych w regionie jest jednak ograniczona, a chorych z dnia na dzień przybywa. W Białej Podlaskiej

w tej placówce niezaszczepieni to prawie wszyscy hospitalizowani. Po raz kolejny potwierdza się więc teza, że tylko szczepienia pozwolą na zachowanie zdrowia i wyjście z kryzysu.

Walka o każdy oddech

Dyrektorzy szpitali, ratownicy i pracownicy medyczni oraz pacjenci ze względu na wzrost zakażeń wzięli udział w przygotowaniu spotów promocyjnych kierowanych do osób niezaszczepionych.

– *Widzimy każdego dnia, jak pacjenci walczą o każdy oddech* – mówi

Ciężki przebieg choroby zagraża pacjentom posiadającym schorzenia współistniejące. Dla nich ryzyko niesie nie tylko sam przebieg choroby, ale i związane z pandemią zjawisko pogarszającej się dostępności świadczeń medycznych. – *Jestem Amazonek i cieszę się, że wszyscy możemy zaszczerpić się przeciw COVID-19, bo to usprawni dostęp do służby zdrowia, tak niezbędny dla nas, pacjentów onkologicznych* – ocenia **Ewa Bulisz**, dziennikarka, pracownik naukowy. Ważny głos odnoszący się do szczepień płynie także od Krzysztofa Paproty, kierow-

nika Zakładu Radioterapii Centrum Onkologii Ziemi Lubelskiej im. św. Jana z Dukli w Lublinie – *Jeżeli pacjent jest pacjentem onkologicznym i grozi mu druga choroba, to racjonalne myślenie nakazuje wprost: zaszczepić się i wyeliminować to ryzyko, które może spowodować, że pacjent odbierze sobie sam szansę na wyleczenie z nowotworu.*

Znowu lockdown?

W pierwszej fali pandemii wprowadzono lockdown, który spowodował nieodwracalne straty. Nie tylko te finansowe w przedsiębiorstwach czy całej gospodarce. Chodzi także o wpływ nauki zdalnej na dzieci, młodzież i studentów. Zwłaszcza ci ostatni krytycznie wypowiadają się o takiej formie prowadzenia zajęć. – *Myśleliśmy, że wrócimy lada moment na uczelnie, że to wszystko minie. Z czasem pojawił się problem samotności. Pandemia ma o wiele większy i negatywny skutek w życiu studentów, niż mogłoby się wydawać* – ocenia **Szymon**, student bezpieczeństwa narodowego na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim.

Widmo kolejnego lockdownu nie napawa optymizmem i choć scenariusz wprowadzenia ponownej izolacji w całej Polsce wydaje się nieprawdopodobny, to restrykcje mogą być wdrażane regionalnie.

– *Strach o dzieci, o siebie, nauczanie zdalne i o to, czy firma przetrwa w dobie pandemii* – mówi **Teresa Szuat-Gruszczyk**, właścicielka firmy Olo-Vita. – *Informacja, że szczepionka*

Grafika przedstawia napis „Szczepienia ratują życie” wraz ciągiem logotypów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020. Znak Funduszy Europejskich złożony z symbolu graficznego i nazwy Fundusze Europejskie oraz nazwy Programu, znaku barw Rzeczypospolitej Polskiej, logo Lubelskie Smakuj Życie oraz znaku Unii Europejskiej złożonego z flagi Unii Europejskiej, napisu Unia Europejska i nazwy Funduszu oraz ikonami mediów społecznościowych

RPO.LUBELSKIE.PL

LUBELSKIE FUNDUSZE EUROPEJSKIE

pojawi się na rynku, dała nam nadzieję na powrót do normalności. Z tym zdaniem zgadzają się eksperci. Od dawna są też zgodni, że najszybszą drogą do powrotu rzeczywistości sprzed pandemii są szczepienia. To one dały medykom szansę na sprawne leczenie pacjentów, a następnie zabezpieczyły seniorów oraz osoby schorowane przed groźnym przebiegiem choroby. – *Po osiągnięciu pewnego stopnia wyszczepialności populacyjnej mamy szansę na rozprawienie się z tym wirusem również w jego innych mutacjach* – podkreśla w reportażu TVP 3 Lublin „Lubelskie Fundusze Europejskie a koronawirus” prof. **Krzysztof Tomasiewicz**, kierownik Kliniki Chorób Zakaźnych SPSK 1 w Lublinie, członek Rady Medycznej działającej przy Prezesie Rady Ministrów.

Szczepienia. Droga do normalności

Fundusze Europejskie od początku pandemii podjęły walkę z negatywnymi skutkami COVID-19. Podejmowane

działania pozwoliły na doposażenie jednostek medycznych w odpowiedni sprzęt i środki ochrony. Z tego też źródła pochodziły dotacje dla firm na utrzymanie ich płynności czy miejsc pracy. To również wsparcie najsłabszych i schorowanych w domach pomocy społecznej, schroniskach dla osób bezdomnych oraz hospicjach. Na te cele, tylko z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020, przeznaczono blisko 350 mln zł. Mimo to, po prawie dwóch latach walki z pandemią, nie możemy stwierdzić, że wygraliśmy walkę z koronawirusem.

Wydawałoby się, że chyba nikt z nas nie chce wrócić do czasów z początku pandemii. Jednak niski poziom wykonanych szczepień i wysoki wskaźnik zachorowań w naszym regionie pozwala myśleć, że taki scenariusz staje się realny. Co możemy zrobić, aby nie doszło do jego realizacji? Zachęcajmy wszystkich do szczepień. Dzięki nim chronimy nie tylko siebie, ale także swoich najbliższych. Zaufajmy nauce, zaufajmy medykom, bądźmy wszyscy ambasadorami zdrowia!

DZ RPO

► Marszałek Jarosław Stawiarski w trakcie nagrania materiału zachęcającego do szczepień

Jak przebiegały konsultacje społeczne Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021–2027

70 odbytych spotkań w ciągu 65 dni, a także 475 zgłoszonych uwag – to bilans konsultacji społecznych projektu programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027, które zakończyły się w dniu 30 września br. Niepełna miesiąc później Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził i opublikował obszerne sprawozdanie z przebiegu i wyników konsultacji.

Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027 to kluczowy dokument dla naszego regionu. Będzie on następcą dotychczasowego Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020. Prace

znacznie dłużej, ponieważ 65 dni, tj. od 28 lipca do 30 września.

– *Nie ograniczyliśmy się do wypełnienia ustawowego obowiązku. Chcieliśmy z konsultacjami dotrzeć do jak najszerszej grupy odbiorców, tak by każdy zainteresowany mógł zapoznać się z programem i zgłosić do niego swoje uwagi* – podkreśla **Anna Brzyska**, Dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym w Urzędzie Marszałkowskim Województwa Lubelskiego w Lublinie. Słowa te znajdują potwierdzenie w licz-

Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027. Za jego pośrednictwem, a także pisemnie i w wiadomościach e-mail, do Departamentu Zarządzania RPO wpłynęło 475 uwag i sugestii do projektu dokumentu. Każda z nich w następnych tygodniach była szczegółowo rozpatrywana przez członków Tematycznych Grup Roboczych oraz pracowników Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego w Lublinie. Ostatecznie zdecydowano o uwzględnieniu 59 uwag, częściowym uwzględnieniu 24 uwag i nieuwzględnieniu 387 uwag. Udzielono także pięciu wyjaśnień.

Nie ograniczyliśmy się do wypełnienia ustawowego obowiązku. Chcieliśmy z konsultacjami dotrzeć do jak najszerszej grupy odbiorców, tak by każdy zainteresowany mógł zapoznać się z programem i zgłosić do niego swoje uwagi – **Anna Brzyska Dyrektor Departamentu Zarządzania RPO WL**

nad programem rozpoczęły się już w 2019 r., ale przed kilkoma miesiącami wkroczyły w decydującą fazę. W lipcu br. Zarząd Województwa Lubelskiego przyjął pierwszy projekt dokumentu, a następnie ogłosił jego konsultacje społeczne. Proces ten, zgodnie z ustawą z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju, powinien trwać co najmniej 35 dni. W województwie lubelskim konsultacje potrwały jednak

70 dni. Zorganizowano ich łącznie 70, wśród nich były otwarte spotkania w każdym powiecie województwa, a także spotkania branżowe, np. dla przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych czy organizacji badawczych.

Zgłoszone uwagi

W trakcie konsultacji na stronie www.rpo.lubelskie.pl dostępny był formularz zgłaszania uwag do projektu programu

na lata 2021–2027. Wiele uwag nie mogło zostać uwzględnionych chociażby ze względu na zapisy projektu Umowy Partnerstwa czy „Linii demarkacyjnej. Podział interwencji i zasad wdrażania krajowych i regionalnych programów operacyjnych w perspektywie finansowej na lata 2021–2027”. Przedmiotowa linia demarkacyjna to dokument tworzony w Ministerstwie Funduszy i Polityki

Regionalnej, który określa, jakie typy projektów będą mogły być realizowane w programach regionalnych, a jakie będą zarezerwowane dla programów krajowych. Tworząc nasz dokument, musieliśmy wziąć pod uwagę zapisy tej linii – wyjaśnia Anna Brzyska.

Zakres sprawozdania

Kolejnym ustawowym wymogiem jest sporządzenie i opublikowanie sprawozdania z przebiegu i wyników konsultacji społecznych. Takie podsumowanie Zarząd Województwa Lubelskiego zatwierdził w dniu 28 października br. Jest ono ogólnodostępne na stronach internetowych: www.lubelskie.pl, www.rpo.lubelskie.pl oraz www.umwl.bip.lubelskie.pl. W sprawozdaniu zawarto informacje na temat podstawy prawnej przeprowadzenia konsultacji społecznych, sposobu ich ogłoszenia, a także wszystkich przeprowadzonych spotkań. Nie zabrakło również danych na temat pozytywnych opinii, które projekt programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027 uzyskał od organów opiniodawczych i doradczych skupiających regionalnych i krajowych partnerów społecznych i gospodarczych.

Przydatne informacje przedstawiają statystyki dotyczące zgłoszonych uwag. Z treści sprawozdania możemy dowiedzieć się między innymi, jakie kategorie podmiotów wzięły udział w konsultacjach (najwięcej uwag zgłosiły jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i porozumienia) oraz jaki był ich zakres tematyczny (aż 186 uwag dotyczyło Celu Polityki 4, czyli Europa o silniejszym wymiarze społecznym).

Obecnie w Departamencie Zarządzania RPO trwają prace nad zmianami w programie Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027 wynikającymi z przeprowadzonych konsultacji społecznych, a także z aktualizacji Umowy Partnerstwa czy wymienionej wcześniej linii demarkacyjnej.

DZ RPO

Ochrona przed dyskryminacją

Zarząd Województwa Lubelskiego w ramach dialogu z Komisją Europejską (KE) podjął Uchwałę Nr CCCIX/5430/2021 z dnia 2 listopada 2021 r. w sprawie ochrony przed przejawami dyskryminacji określonymi w art. 21 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

Przyjęcie tej Uchwały przez władze regionu oraz jej rozpropagowanie za pośrednictwem środków masowego przekazu jest wykonaniem ustaleń podjętych z przedstawicielami KE podczas spotkania, które odbyło się w dniu 29 października 2021 r.

Pod kodem QR kryje się link do treści powyższej uchwały, a także do pisma Jarosława Stawiarskiego, Marszałka Województwa Lubelskiego, z dnia 28 października 2021 roku do Normunds Popena, Zastępcy Dyrektora Generalnego w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej Komisji Europejskiej, dotyczącego Stanowiska Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 25 kwietnia 2019 r. [przyp. red.].

Zgodnie z zapowiedziami przedstawicieli KE, wypełnienie powyższych zobowiązań przez Zarząd Województwa Lubelskiego pozwoli na wznowienie negocjacji w ramach instrumentu REACT-EU dla naszego regionu.

W dokumentach tych władze regionu zapewniają, że Stanowisko Sejmiku Województwa Lubelskiego w sprawie ochrony podstawowych praw i wolności występuje obecnie wyłącznie w brzmieniu nadanym przez Stanowisko Sejmiku Województwa Lubelskiego z dnia 27 września 2021 r. zmieniające Stanowisko z dnia 25 kwietnia 2019 r. W konsekwencji Stanowisko o treści przyjętej w dniu 25 kwietnia 2019 r. nie obowiązuje, gdyż zostało uchylone, począwszy od chwili przyjęcia przez Sejmik Woje-

wództwa Lubelskiego Stanowiska z dnia 27 września 2021 r.

Zarząd Województwa Lubelskiego, jako instytucja wykonująca zadania należące do Samorządu Województwa Lubelskiego, a także pełniąc funkcję Instytucji Zarządzającej w ramach programów służących realizacji Umowy Partnerstwa w zakresie unijnej polityki spójności, w publikowanych dokumentach gwarantuje, że w trakcie realizacji swoich zadań publicznych zawsze stoi na straży wolności, tolerancji i ochrony przed dyskryminacją, w szczególności ze względu na płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną oraz przynależność państwową, określonych w art. 21 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

DZ RPO

Fundusze Europejskie na Odnawialne Źródła Energii w gminach

Mieszkańcy trzech kolejnych samorządów już wkrótce zamontują w swoich gospodarstwach nowoczesne instalacje fotowoltaiczne, solarne oraz przyjazne środowisku źródła ciepła. Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski 28 października br. wręczył umowy samorządowcom z gmin Chełm, Terespol i Niedźwiada. Na realizację swoich projektów przeznaczą łącznie prawie 21 mln zł, z czego ponad 13 mln zł to dofinansowanie z UE.

Zarząd Województwa Lubelskiego, w październiku br., zwiększył dofinansowanie w naborze z Działania 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020. Dzięki tej decyzji możliwe było przyznanie dofinansowania kolejnym samorządom.

Nowe umowy

Warto zaznaczyć, że w tego typu projektach panele fotowoltaiczne montowane są głównie na budynkach mieszkalnych, gospodarczych (garaż, altana)

lub gruncie z wyłącznym przeznaczeniem produkcji energii na potrzeby gospodarstw domowych.

Pierwsza z umów, której wartość sięga ponad 11 mln zł, dotyczy gminy Chełm. Projekt pn. Odnawialne źródła energii na terenie Gminy Chełm – projekt 1 dotyczy zakupu i montażu urządzeń w budynkach mieszkalnych indywidualnych odbiorców. Zakłada zamontowanie: 349 instalacji fotowoltaicznych, 156 kotłów na biomasę, 212 instalacji solarnych oraz 68 powietrznych pomp ciepła. Unia do inwestycji dołoży prawie 8 mln zł.

Z kolei w gminie Niedźwiada tamtejszy samorząd zaplanował montaż na budynkach należących do mieszkańców: 215 instalacji fotowoltaicznych, 220 instalacji solarnych oraz zaopatrzy swoich obywateli w 25 pieców opalanych biomasą. Projekt zatytułowany Odnawialne źródła energii w Gminie Niedźwiada pochłonie nieco ponad 6 mln zł, a wsparcie z Funduszy Europejskich wynosi około 3,5 mln zł.

Dla Niedźwiady nowy projekt nie jest pierwszym doświadczeniem z finansowanymi przez UE projektami służącymi środowisku naturalnemu.

► Obsza. Henryk Kaproń zainwestował w dywersyfikację dostaw energii i bezpieczeństwo energetyczne swojej firmy

► Instalacja H. Kapronia produkuje prawie 0,04 MW energii

► Większość prywatnych instalacji to zaledwie kilka paneli, ale i one wystarczą by spłacić rachunki za energię

– Jesteśmy właśnie w trakcie realizacji projektu zatytułowanego „Poprawa efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej w Gminie Niedźwiada” – mówi Marek Kubik, wójt Gminy Niedźwiada. – Chodzi o termomodernizację budynków użyteczności publicznej znajdujących się w gminie. Są to szkoły w Niedźwiadzie-Kolonii i Brzeźnicy Bychawskiej oraz Wiejski Ośrodek Kultury w Górcie Lubartowskiej. Ocieplamy w placówkach ściany zewnętrzne i stropy. Wymieniamy też wewnętrzne instalacje centralnego ogrzewania. Budynki zostaną zaopatrzone w elementy zarządzania energią i nowe oświetlenie ledowe. W Ośrodku Kultury w Górcie Lubartowskiej, poza podobnymi pracami, budujemy kotłownię na biomasę o mocy 40 kW.

Instalacje solarne jako źródło energii odnawialnej w Gminie Teresopol – etap II to nazwa projektu opiewającego na kwotę ponad 3,2 mln zł. Pieniądze te wystarczą na wykonanie 142 instalacji fotowoltaicznych, 61 kolektorów słonecznych i 10 kotłów na biomasę. Wsparcie z UE pokryje prawie 1,9 mln zł.

OZE wciąż popularne

Podjęta w tym miesiącu decyzja Zarządu Województwa wychodzi naprzeciw oczekiwaniom samorządów i mieszkańców regionu.

– Dzięki ostatniej zmianie dofinansowania na działania związane z Odnawialnymi Źródłami Energii uzyskało łącznie aż 309 projektów – mówi Jarosław Stawiarski, Marszałek Województwa Lubelskiego. – Z Regio-

nalnego Programu Operacyjnego przeznaczaliśmy na nie prawie 800 mln zł.

Konkursy dotyczące odnawialnych źródeł energii cieszyły się dużym zainteresowaniem wśród beneficjentów Funduszy Europejskich. W ramach naboru dotyczącego Działania 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE, ogłoszonego w 2019 r., wpłynęło aż 210 wniosków na łączną kwotę dofinansowania wynoszącą ponad 569 mln zł. Tymczasem w momencie ogłoszenia konkursu (lipiec 2019 r.) alokacja finansowa wynosiła zaledwie nieco ponad 100 mln zł. W celu zapewnienia dofinansowania możliwie największej liczby projektów Zarząd Województwa Lubelskiego kilkakrotnie zwiększał alokację w tym konkursie.

– Wszystko to świadczy również o rosnącej wśród mieszkańców województwa świadomości zagrożeń związanych z emisją dwutlenku węgla. Gmina Niedźwiada swój pierwszy projekt związany z tą tematyką zrealizowała jeszcze w 2015 r. Nosił tytuł „Energia odnawialna szansą na poprawę jakości środowiska naturalnego w Gminie Niedźwiada” i wydaliśmy na niego prawie 3,5 mln zł – mówi wójt Kubik. – Jak widać konsekwentnie staramy się korzystać z unijnych pieniędzy, służących poprawie powietrza, którym oddychamy.

DW EFRR

REZULTATY

Miliony wydane na instalacje związane z OZE łącznie pozwolą na: budowę ponad 99 tys. jednostek wytwarzania energii z OZE;

spadek emisji gazów cieplarnianych na poziomie około 225 tys. ton ekwiwalentu CO₂ rocznie,

możliwość pozyskania ok. 453,09 MW dodatkowej energii ze źródeł odnawialnych.

Unijne pieniądze wspierają powiatową kulturę

Tomaszowski Dom Kultury pozyskał pieniądze niezbędne do przebudowy swojej siedziby. Umowę na dofinansowanie tego przedsięwzięcia 28 października br. wręczył wnioskodawcy Marszałek Województwa Jarosław Stawiarski. Pieniądze pochodzą z Regionalnego Programu Operacyjnego.

► Nowa biblioteka w Panieńszczyźnie (gm. Jastków)

TDK odzyska blask

Na remont i wyposażenie Tomaszowskiego Domu Kultury z RPO WL popłynęło prawie 2,5 mln zł unijnego dofinansowania. Całe przedsięwzięcie powinno zamknąć się w kwocie nieco ponad 3,8 mln zł. Te pieniądze pozwolą na wykonanie prac budowlanych na wszystkich kondygnacjach budynku i na jego dachu. Przewidziano również zamontowanie nowego oświetlenia i nagłośnienia scenicznego w sali widowiskowej. Placówka zyska nowe

► Wyremontowany amfiteatr Kumowa Dolina w Chełmie

wyposażenie (m.in.: krzesła, szafy aktowe, biurka). Powstanie też sieć komputerowa. Przewidywany termin zakończenia realizacji tej inwestycji to 30 czerwca 2023 r.

Remont i doposażenie Domu Kultury to niejako element uzupełniający projektu zatytułowanego „Dwie strony Aktywnego Roztocza – od kultury do natury”. Ich wspólnym założeniem jest budowa infrastruktury dla kompletnego produktu turystycznego opartego na endogenicznych potencjałach obszaru Roztocza. Projekt znajduje się na liście przedsięwzięć o priorytetowym znaczeniu dla realizacji Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego 2014–2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Na realizacji projektu skorzystają przede wszystkim mieszkańcy Tomaszowa Lubelskiego i całego obszaru Roztocza, a także instytucje kultury i organizacje pozarządowe oraz lokalni przedsiębiorcy (w tym zwłaszcza prowadzący działalność turystyczną i okołoturystyczną).

O konkursie

TDK skorzystał z unijnych pieniędzy dzięki zwiększeniu alokacji finansowej przypadającej na konkurs ogłoszony dwa lata temu w ramach Działania 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne RPO. W połączeniu z korzyściami wynikającymi z różnic kursowych powstała oszczędność pozwalająca na częściowe finansowanie jeszcze jednego projektu. By zapewnić jego pełne

finansowanie, 26 października Zarząd podjął decyzję o zwiększeniu alokacji w konkursie.

– Pierwotnie, do dyspozycji beneficjentów oddaliśmy nieco ponad 33,5 mln zł – mówi Jarosław Stawiarski, Marszałek Województwa Lubelskiego. – *Możliwości, jakie to działanie otwierało, spotkały się z bardzo przychylną reakcją. Szybko zrozumieliśmy, że to zbyt małe pieniądze jak na faktyczne potrzeby. Zapadła decyzja o zwiększeniu alokacji. Na początek o 23 mln zł. Ostatecznie alokację Zarząd Województwa zwiększał sześciokrotnie (do kwoty ponad 69 mln zł). W październiku tego roku całkowita alokacja dla Działania 7.1 Dziedzictwo kulturowe i naturalne w ramach RPO WL ze środków UE osiągnęła kwotę prawie 230 mln zł. Pieniądzy wystarczy na realizację w sumie 115 umów.*

Rezultaty

Projekty dofinansowane w ramach Działania 7.1 zakładają m.in.:

- » objęcie wsparciem 154 obiektów zasobów kultury;
- » objęcie wsparciem 52 obiektów w miejscach dziedzictwa naturalnego;
- » wzrost oczekiwanej liczby odwiedzin w miejscach objętych wsparciem – ponad 245 tys. osób rocznie;
- » liczbę osób korzystających z obiektów kultury objętych wsparciem – prawie 849 tys. rocznie.

DW EFRR

W regionie przybyło żłobków i przedszkoli

Pieniądze unijne z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 (RPO WL) pozwoliły na utworzenie blisko 3 tysięcy nowych przedszkoli i ponad 3 tysiące nowych żłobków.

► Punkt przedszkolny prowadzony przez Spółdzielnię Socjalną Inicjatywa

Spokojny powrót do pracy

Wiemy, jak ważna jest edukacja już dla tych najmłodszych, dlatego umożliwienie dostępu do opieki nad małymi dziećmi jest istotne zarówno dla zarządu województwa, jak i dla samych rodziców. Dla tych pierwszych to budowanie wysokiej jakości placówek opiekuńczo-edukacyjnych w regionie. Dla drugich jest to szansa na powrót do aktywności zawodowej. Tworzenie takich placówek w regionie wymaga także zatrudnienia profesjonalnej kadry pedagogów, a to zwiększa szanse na znalezienie pracy osobom pełniącym funkcje opiekuńcze nad dziećmi do lat 3.

– Wsparcie z Funduszy Europejskich na funkcjonowanie żłobków i przedszkoli to jeden z naszych priorytetów jako zarządu województwa. Tym bardziej cieszę się, że środki te pozwolą rodzicom maluchów powrócić do pracy

– podkreślał podczas ubiegłorocznego wręczania umów o dofinansowanie Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Nowoczesne placówki

Beneficjenci w swoich projektach z zakresu tworzenia miejsc wychowania przedszkolnego zakładają także m.in. poszerzanie oferty zajęć dydaktycznych, prowadzenie terapii, wyposażanie placówek czy dostosowywanie miejsc pobytu do potrzeb dzieci z niepełnosprawnościami, z kolei projekty skierowane do najmłodszych, poniżej 3 roku życia, to szansa dla rodziców powracających na rynek pracy i godzenie życia zawodowego z prywatnym.

Miliony na miejsca opieki dla najmłodszych

W ramach RPO WL Zarząd Województwa Lubelskiego podpisał 88 umów o dofinansowanie na tworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Z kolei na tworzenie miejsc wychowania przedszkolnego – 107 umów.

Łącznie przeprowadzonych zostało 10 konkursów w tym zakresie. Projekty te opiewają w sumie na kwotę ponad 213 mln zł, z czego ponad 202 mln zł stanowią środki z Unii Europejskiej.

Mimo że pieniądze z bieżącej perspektywy finansowej wyczerpały się na tego typu przedsięwzięcia, to jest szansa na pozyskanie wsparcia w przyszłym okresie programowania na lata 2021–2027. Przewidziane są możliwości w ramach programów regionalnych na:

- » tworzenie nowych miejsc wychowania przedszkolnego,
- » wsparcie istniejących miejsc edukacji przedszkolnej,
- » rozwijanie jakości edukacji przedszkolnej.

Wsparcie finansowe na tworzenie i funkcjonowanie miejsc opieki nad dziećmi w wieku do lat 3 przewidziane jest na poziomie krajowym (projekt programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego).

DW EFS

► Żłobek prowadzony przez Bialcon Barbarę Chwesiuk

Ludzkie potrzeby ważniejsze niż zysk

Warsztat samochodowy, szkoła piłkarska, motylarnia, poradnia psychologiczna to nowe branże, w których działalność rozpoczęły firmy związane z ekonomią społeczną. Powstały w wyniku pracy stowarzyszenia na rzecz Integracji Społecznej „Modrzew”, popartej dotacją z funduszy unijnych.

Ekonomia społeczna

To sfera aktywności obywatelskiej, która poprzez działalność ekonomiczną i pożytku publicznego służy: integracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych marginalizacją społeczną, tworzeniu miejsc pracy, świadczeniu usług społecznych użyteczności publicznej (na rzecz interesu ogólnego) oraz rozwojowi lokalnemu. To również nazwa Działania 11.3 Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 (RPO WL). Jego celem jest rozwój i upowszechnienie ekonomii społecznej w regionie, ze szczególnym ukierunkowaniem na tworzenie miejsc pracy w tym sektorze.

Lubelski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej 2.0

W ramach Działania 11.3 RPO WL Stowarzyszenie na rzecz Integracji Społecznej „Modrzew” realizuje projekt pn. Lubelski Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej 2.0. Celem głównym projektu jest rozwój potencjału sektora ekonomii społecznej w zakresie generowania trwałych miejsc pracy. Działania zaplanowane w projekcie przewidują utworzenie 96 nowych miejsc pracy, zwiększenie o minimum 24 liczby podmiotów ekonomii społecznej prowadzących działalność odpłatną pożytku publicznego lub działalność gospodarczą oraz wzrost wiedzy u minimum 120 osób w zakresie zakładania i prowadzenia podmiotu ekonomii społecznej. Obszar objęty

wsparciem to subregion lubelski, czyli miasto Lublin oraz powiaty: lubelski, łęczyński, świdnicki i włodawski.

Wsparcie pośrednie i bezpośrednie

W ramach działań zaplanowanych w projekcie przewidziano dotacje na utworzenie nowego miejsca pracy – zarówno w podmiotach istniejących, jak i nowo powstałych oraz wsparcie pomostowe lub subsydiowane zatrudnienie. Znaczenie tych form wsparcia podkreśla koordynator projektu Justyna Narodowicz:

– Dużą zachętą dla osób chcących założyć przedsiębiorstwo społeczne jest wsparcie bezpośrednio, czyli subsydiowanie zatrudnienia, lub wsparcie pomostowe. Uczestnicy doceniają duże odciążenie, dzięki temu zyskują bowiem na starcie swojej biznesowej przygody.

W początkowych miesiącach działalności pozwala to pokryć znaczną część kosztów stałych, jakie muszą ponieść.

W projekcie przewidziano również wsparcie szkoleniowe i doradcze, które stanowi dużą pomoc dla osób chcących założyć przedsiębiorstwo społeczne. – *Nowo zatrudnione osoby mogą skorzystać z przeszkolenia dedykowanego dla wykonywanego zawodu. A przecież dobrze przygotowani pracownicy to połowa sukcesu w działalności przedsiębiorstwa.*

Różnorodność branż

W ramach projektu powstało już 5 nowych przedsiębiorstw społecznych oraz utworzono 46 miejsc pracy, w tym 21 w nowo utworzonych podmiotach (stan na koniec października 2021 r.). Dotychczas spółdzielnie socjalne czy przedsiębiorstwa społeczne działały

► Szkółka piłkarska, to również zajęcie dla spółdzielni socjalnej

głównie w branży gastronomicznej oraz świadczyły usługi sprzątające. W projekcie realizowanym przez „Modrzew” jest inaczej.

– Mamy zróżnicowanie branżowe – mówi koordynator projektu. – Oczywiście pojawiły się przedsiębiorstwa działające w tych popularnych branżach, ale mamy również przedsiębiorstwo społeczne prowadzące warsztat samochodowy, szkołę piłkarską, motylarnię czy poradnię psychologiczną.

Podmiot ekonomii społecznej ważny dla lokalnej społeczności

W ramach projektu powstała Fundacja Wiejskie Studio Filmowe. Jej prezesem jest Olga Michalec-Chlebiak. – Fundacja powstała z połączenia pasji do kinematografii i przyrody – mówi prezes. Pani Olga ma doświadczenie w branży, ukończyła Państwową Wyższą Szkołę Filmową, Telewizyjną i Teatralną im. Leona Schillera w Łodzi. Pracowała w telewizji, ale kilka lat temu zakończyła z nią współpracę i wyprowadziła się na wieś.

– Po przeprowadzce cały czas próbowałam działać w tematyce filmowej. Chciałam też angażować się społecznie i zachęcać moich sąsiadów do podobnej aktywności – opowiada. – Marzyło

► Hodowla motyli? Oczywiście, jeżeli takie przedsięwzięcie pozwala zatrudnić ludzi i przynosi dochód

mi się też, by na wsi założyć profesjonalne studio filmowe. Nie miałam na to pieniędzy. Wsparcie ze środków europejskich było kluczowe. Umożliwiło mi realizację planów i dzięki temu powstała Fundacja Wiejskie Studio Filmowe.

Studio stworzyło 4 nowe miejsca pracy dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym. Fundacja, oprócz działań odpłatnych, angażuje się w życie lokalnej społeczności. Pro bono wspólnie z miejscową młodzieżą nieodpłatnie tworzy materiały filmowe, np. na rzecz szkoły, Urzędu

Gminy czy Regionalnego Ośrodka Kultury i Sportu w Krzczonowie.

Olga Michalec-Chlebiak docenia też towarzyszące wsparciu finansowemu szkolenia. Przygotowały ją do założenia i prowadzenia podmiotu ekonomii społecznej: – Jako artyście, trudno mi było podjąć decyzję dotyczącą formy prowadzenia działalności. Podczas szkolenia w Stowarzyszeniu na rzecz Integracji Społecznej „Modrzew” dowiedziałam się, jak założyć i jak prowadzić taką działalność.

DW EFS

Puls regionu w obiektywie

Powiat świdnicki

Na projekt służący rozbudowie infrastruktury swoich szkół zawodowych powiat pozyskał prawie 2,9 mln zł. Wystarczyło na poprawę warunków kształcenia w Zespole Szkół w Piaskach oraz w Powiatowym Centrum Edukacji Zawodowej im. Zygmunta Puławskiego w Świdniku.

Pieniądze poszły na wyposażenie lub doposażenia szkolnych warsztatów i pracowni.

Powiat opolski

Około 1,6 mln zł dotacji władze powiatu wydały na modernizację infrastruktury kształcenia zawodowego. Skorzystały szkoły w Poniatowej i w samym Opolu Lubelskim. Udało się m.in. doposażyć 20 pracowni i warsztatów szkolnych w nowoczesny sprzęt.

Grafika przedstawia mężczyznę w trakcie pracy przy tokarce

Grafika przedstawia młodą dziewczynę w maseczce w trakcie przygotowywania posiłku w ramach zajęć zawodowych

Grafika przedstawia odrestaurowany miejski skwer z nową kostką brukową, nową fontanną i ławkami

Grafika przedstawia nowo wyremontowaną drogę oraz jadące po niej samochody

Województwo lubelskie

Poprawie jakości dróg, a co za tym idzie także bezpieczeństwa ich użytkowników poświęcony został projekt rozbudowy Nadwiślańskiego układu drogowego. Samorząd pozyskał z UE na ten cel prawie 22,3 mln zł, które pozwoliły wybudować obwodnicę Stężycy i przebudować fragment tzw. Trasy Nadwiślańskiej (Puławy–Warszawa).

Biłgoraj

Prawie 10 mln zł unijnej dotacji samorząd Biłgoraja wydał na „Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego i koncentracji ubóstwa w obszarze rewitalizacji”. Udało się odnowić zdegradowaną przestrzeń i poprawić jakość życia mieszkańców.

naszego fotoreportera

Spółdzielnia Socjalna WARTO

Spółdzielnia powstała w ramach projektu realizowanego przez Europejski Dom Spotkań – Fundacja Nowy Staw. Jest jednym z kilku podmiotów ekonomii społecznej, które dzięki fundacji powstały. Z ich istnienia korzystają na przykład dzieci, ale także dorośli. Więcej na ten temat piszemy na s. 12.

Grafika przedstawia mężczyznę wraz z dwójką dzieci w trakcie warsztatów tworzenia dekoracji w Spółdzielni Socjalnej „Warto”

Lublin

Starzejące się społeczeństwo stawia nowe wyzwania przed samorządami. Władze miasta podjęły wysiłek na rzecz zmniejszenia istniejącego deficytu usług społecznych. Za ponad 8,8 mln zł dotacji z UE udało się rozbudować środowiskowy dom samopomocy „Kalina” i stworzyć Środowiskowy Ośrodek Wsparcia.

Grafika przedstawia osoby starsze, poruszające się na wózkach, wraz z opiekunami w trakcie warsztatów prowadzonych przez Środowiskowy Ośrodek Wsparcia

Grafika przedstawia młodą dziewczynę czytającą gazetę, stojącą na pomoście

Grafika przedstawia farmę fotowoltaiczną

Krasnobród

Ponad 1,2 mln zł dotacji pozwoliło wyremontować zabytkowy park, który otacza miejscowe sanatorium. Powstała także promenada spacerowa z centrum miasta do parku. Turyści uzyskali zaś dostęp do mobilnej aplikacji.

Lubycza Królewska

Antex II sp. z o.o. wybudowała elektrownię fotowoltaiczną o mocy do 2 MW. Zyskała na ten cel wsparcie z RPO WL przekraczające 1,6 mln zł. Odbiorcą wyprodukowanej energii jest lokalna społeczność.

DZ RPO

Unijne miliony dla potrzebujących

Ponad 5,6 mln zł dofinansowania otrzyma Gmina Lublin / Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Lublinie. Pieniądze pochodzą z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego i zostaną wykorzystane na pomoc ludziom wykluczonym lub zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Decyzję o przyznaniu dotacji podjął Zarząd Województwa Lubelskiego. Było to możliwe dzięki zwiększeniu

► O tym jak ważne jest wsparcie dla seniorów przekonał się podopieczni Domu Pomocy Społecznej „Kalina” w Lublinie

kwoty przeznaczonej na dofinansowanie projektów w ubiegłorocznym konkursie na ułatwianie dostępu do osiągalnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług społecznych. 3

Projekt

Całkowita wartość projektu „Kompleksowa opieka domowa” sięga 6,7 mln zł. Z tych pieniędzy skorzysta co najmniej 150 mieszkańców Lublina wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Będą to przede wszystkim seniorzy, osoby z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi i osoby potrzebujące wsparcia w codziennym funkcjonowaniu).

Na czym polega wsparcie

Celem przedsięwzięcia jest wzrost dostępności wysokiej jakości usług użyteczności publicznej w szczególności w formach zdeinstytucjonalizowanych dla osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym. W praktyce przekłada się to między innymi na dostęp do domowej opieki wytnieniowej (dzienna/nocna), opieki wspierającej i innowacyjnych usług wspomagają-

życiem i nad decyzjami. Nie będą odizolowani od społeczności czy zmuszani do zamieszkania razem. Projekt gwarantuje, że wymagania organizacyjne nie będą miały pierwszeństwa przed indywidualnymi potrzebami mieszkańców. Dzięki takiemu potraktowaniu udział w projekcie wpłynie na wzrost aktywności i samodzielności życiowej. Uczestnicy projektu zwiększą swoją gotowość do uczestnictwa w życiu lokalnego środowiska. W dłuższej perspektywie powinno to zapobiegać pogłębianiu się zjawiska dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych. W rezultacie spadnie liczba osób zagrożonych ubóstwem i wykluczonych społecznie w Lublinie.

Kto może liczyć na pomoc

Projekt obejmie 150 osób korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Lublinie, wymagających wsparcia w formie opieki

– Wzrost dostępności usług społecznych i zdrowotnych oraz dbałość o mieszkańców naszego województwa to sprawa, która szczególnie leży na sercu członków Zarządu Województwa. Dowodem na to niech będzie fakt, że w 12 konkursach w ramach Działania 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne poświęconych tej tematyce z RPO wydaliśmy dotychczas ponad 284 mln zł – **Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski**

listopada br. umowę, na mocy której realizowany będzie projekt miasta Lublin, podpisali: Jarosław Stawiarski, Marszałek Województwa Lubelskiego, i Krzysztof Żuk, Prezydent Miasta Lublin.

cych (np. fryzjer, kosmetyczka, złota rączka czy usługa transportowa).

Wnioskodawcy zakładają indywidualizowane podejście do uczestników projektu. Zapewni to odbiorcom usług zachowanie kontroli nad swoim

domowej dziennej (60 osób) i nocnej (30 osób), umożliwiającej również wytnienie opiekunowi faktycznemu, oraz 60 osób samotnych wymagających wsparcia w formie opieki domowej. Oferta dla każdego

uczestnika poszerzona jest o możliwość korzystania z usług wspomagających, jeśli mieszczą się w katalogu osób wskazanych w Wytocznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014–2020. Osoby te mają obniżoną samodzielność w wykonywaniu podstawowych czynności w codziennym funkcjonowaniu. Udział w projekcie umożliwi tym osobom jak najdłużej pozostanie w środowisku domowym.

Dobrze wydane pieniądze

Pieniądze, o których mówi marszałek Stawiarski przyniosły wymierne rezultaty. Wystarczy spojrzeć na kilka liczb:

- » ponad 5 tys. osób objętych usługami asystenckimi i opiekuńczymi świadczonymi w społeczności lokalnej;
- » prawie 19 tys. osób objętych usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym;
- » 89 osób objętych usługami w postaci mieszkań chronionych i wspomaganych;
- » około 2,1 tys. osób objętych usługami wspierania rodziny i pieczy zastępczej;
- » Prawie 15 tys. osób objętych usługami zdrowotnymi;
- » Ponad 3,5 miejsc świadczenia usług społecznych istniejących po zakończeniu projektu;
- » Prawie 30 mln zł przeznaczone na działania związane z pandemią COVID-19.
- » Ponad 28 tys. osób objętych programem zdrowotnym.
- » Ponad 6,7 tys. osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem w programie.

DW EFRR

Z RPO łatwiej o pracę

Do dyspozycji bezrobotnych zainteresowanych znalezieniem pracy nadal są miliony złotych. Jak z nich skorzystać, dowiecie się w Powiatowych Urzędach Pracy.

Korzystając z dofinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego, Powiatowy Urząd Pracy w Biłgoraju realizuje siódmą już edycję projektu „Aktywność i praca”. Ma na ten cel nieco ponad 3,1 mln zł.

– Jeszcze w tym roku oferujemy bezrobotnym możliwość zdobycia nowych kwalifikacji zawodowych – mówi Dyrektor PUP w Biłgoraju **Danuta Łagoźna**. – Właśnie teraz prowadzimy nabór na szkolenie „Kasjer z Certyfikatem ECDL”. Jego realizacja zaplanowana jest na pierwszą połowę listopada 2021 r. Zwracam jednak uwagę, że każdy bezrobotny zainteresowany zdobyciem nowych kwalifikacji może skorzystać z finansowania szkolenia zawodowego zgodnie z indywidualnymi potrzebami. – dodaje.

Wsparcie oferują wszystkie PUP

Projekty podobne do biłgorajskiego realizują wszystkie Powiatowe Urzędy Pracy w województwie. Łącznie mają do wykorzystania ponad 97 mln złotych. Trudno jednak mówić o średniej wartości projektu. Poszczególne PUP składały wnioski i otrzymały pieniądze zgodnie ze swoimi potrzebami.

– To, że rozpoczął się już okres podsumowywania osiągnięć związanych z Funduszami Europejskimi na lata 2014–2020, nie oznacza wcale, że nie ma już pieniędzy na kolejne działania – mówi Marszałek Województwa Lubelskiego **Jarosław Stawiarski** – Realizacja projektów PUP przewidziana jest do końca 2022 roku. Chcę też przypomnieć, że to już siódma edycja tego typu projektów. Jako zarząd województwa wydaliśmy na nie blisko 391 mln zł. Skorzy-

stało z nich prawie 30 tys. bezrobotnych zarejestrowanych w urzędach pracy. Dla mnie najważniejsza zaś jest informacja, że spośród nich prawie 20,5 tys. osób znalazło pracę.

Kto może skorzystać

Uczestnikami projektów mogą być wyłącznie bezrobotni w wieku 30 lat i więcej, zarejestrowani są w urzędzie pracy. Muszą też spełniać kilka innych warunków. Jak to warunki, dowiecie się w swoich urzędach pracy.

Na co

Sprawdźmy na przykładzie Radzyna Podlaskiego. Miejscowy PUP realizuje **właśnie szkolenia grupowe**. Ich uczestnicy uczą się zawodu kucharza (5 osób), spawacza (5), kierowcy-operatora **wózków jezdniowych** (6). Jeszcze w listopadzie rozpocznie się szkolenie dla sprzedawców (7). Dotychczas miejscowy PUP objął wsparciem 51 bezrobotnych. Wszyscy otrzymali Indywidualne Plany Działania i poradnictwo zawodowe. Część spośród nich korzysta z półrocznych staży, a kolejni znaleźli zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych.

Listę możliwych form pomocy uzupełniają: dofinansowanie na wyposażenie lub doposażenie stanowiska pracy, a nawet jednorazowa dotacja na rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej.

WUP

O szczegóły pytajcie w PUP. Ich listę znajdziecie na stronie internetowej **wuplublin.praca.gov.pl** w zakładce Urząd-Dane Kontaktowe-Powiatowe Urzędy Pracy.

Pomogą wrócić na właściwą ścieżkę

Człowiekowi, który znalazł się w trudnej sytuacji życiowej, jest w kryzysie bezdomności, niezwykle trudno wrócić do społeczeństwa, znaleźć miejsce do zamieszkania i pracę. Jest łatwiej, kiedy ktoś wyciągnie pomocną dłoń. Tym „kimś” często jest Caritas Archidiecezji Lubelskiej. Pomoc potrzebującym organizacja ta ma wpisana w swoje DNA. Dzięki wsparciu unijnych dotacji, Caritas zyskał lepsze narzędzia. Może na przykład przygotować odpowiednie miejsce do życia dla kilkunastu osób.

Mieszkania wspomagane

– Koncentrując się na rozwoju naszego regionu, na jego przyszłości, nie zapominamy o jego mieszkańcach – mówi **Jarosław Stawiarski**, Marszałek Województwa Lubelskiego. – Dowodem na to niech będzie fakt, iż w 12 konkursach w ramach Działania 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego 2014–2020 rozdysponowaliśmy już ponad 284 mln zł. Pieniądze te przyniosły wymierne rezultaty. Warto chociażby wspomnieć o niemal 19 tys. osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które objęliśmy usługami społecznymi świadczonymi w interesie ogólnym. Wydatkowanie środków z Działania 11.2 obejmuje szeroki zakres wsparcia, m.in. pomoc w postaci mieszkań chronionych i wspomaganych. Z tego typu wsparcia skorzystało dotychczas 89 osób.

Dzięki zaangażowaniu europejskich pieniędzy w naszym regionie powstaną mieszkania wspomagane. Zapewnią opiekę dla osób wykluczonych bądź zagrożonych wykluczeniem społecznym. Caritas w maju 2021 roku rozpoczął realizację projektu „WŁĄCZENI – Mieszkania wspomagane wspierane drogą do samodzielności”. Unijne dofinansowanie tego przedsięwzięcia sięga prawie 1,4 mln zł. Z tego, co dzięki tym pieniądзом powstanie, skorzystają osoby wykluczone bądź zagrożone wykluczeniem społecznym. Zwłasz-

cza ludzie w kryzysie bezdomności, osoby z niepełnosprawnościami czy niesamodzielne.

Przygotowanie miejsca

Wybór Caritasu padł na podlubelską Dąbrowicę. To tam udało się znaleźć i zaadaptować budynek. Dzięki zaangażowaniu unijnych pieniędzy udało się przeprowadzić remont i dostosować do potrzeb mieszkaniowych. W ramach projektu powstało pięć 1- i 2-pokojowych mieszkań. Zajmą je osoby tej samej płci. Z założenia mieszkańcy mają być także w podobnym wieku. Chodzi o to, by mogły się lepiej rozumieć. Łącznie w 8 izbach zamieszka 16 osób. – Jesteśmy właśnie na etapie doposażania mieszkań i zasiedlania ich – mówi **Katarzyna Targońska**, koordynator projektu.

Potrzebujących nie brakuje

W projekcie będą mogły wziąć udział osoby zamieszkujące na terenie miasta Lublin lub powiatu lubelskiego. Jedną z takich osób jest Pan Janusz. Jak mówi – *nie znam osoby, która nie chciałaby skorzystać z takiego wsparcia. Mi się noga w życiu powinęła, teraz mam pracę dorywczą i ciężko byłoby mi opłacić wszystkie rachunki. Takie mieszkanie to duże wsparcie i zapewnienie dobrych warunków do życia.*

Pomysłodawcy chcieliby jednak, by takie mieszkanie wspomagane było tylko etapem w życiu ich pod-

opiecznych. – *Nie ma terminu, w którym mieszkaniowiec będzie musiał opuścić swoje miejsce. Niemniej od początku realizacji projektu przyświeca nam idea, by osoby, które tu zamieszkają, dążyły do usamodzielnienia się. Działania są zaplanowane w ten sposób, by ten proces wspierać* – podkreśla K. Targońska.

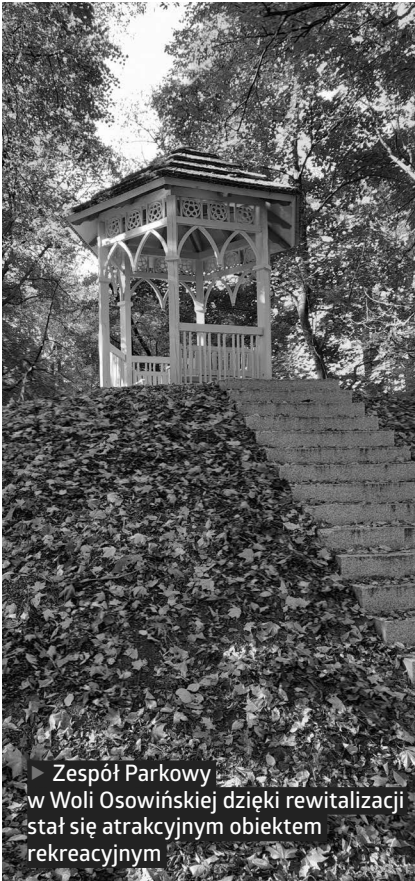
Zapewnienie dachu nad głową to początek drogi. – *Przed wszystkim musimy naszym podopiecznym pokazać, jakie obowiązki i odpowiedzialności należy co miesiąc wypełniać* – mówi **Jan Sawicki**, opiekun mieszkań wspomaganych. Bezdomni często nie zdają sobie sprawy z tego, że należy opłacić rachunki, że o mieszkanie należy zadbać, posprzątać. Codzienne sprawy, które dla nas są oczywiste, dla osób powracających do społeczeństwa są barierą, którą pomożemy im pokonać. Oni potrzebują wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. Każdemu uczestnikowi projektu, jeśli tylko będzie tego chciał, zapewniona jest pomoc psychologa, prawnika czy doradcy zawodowego.

Bezdomni często potrzebują zwykłej rozmowy. Każdy przypadek jest jednak inny – podkreśla Sawicki. – *Zdarza się, że chcą współpracować, rozmawiać, a czasami wręcz przeciwnie. Zawsze jednak cieszą przypadki ludzi, którzy są w ośrodku bardzo krótko, bo udało im się wrócić na właściwą ścieżkę.*

DW EFS

Od parku po inkubator przedsiębiorczości

Jeszcze niedawno termin „rewitalizacja” kojarzył się ze zdewastowanymi i odnawianymi centrami miast. Fundusze Europejskie ten stan odmieniły. Za ich pomocą nowy blask zyskują gminy i naprawdę małe miejscowości. Takie jak w gminie Borki.

► Zespół Parkowy w Woli Osowińskiej dzięki rewitalizacji stał się atrakcyjnym obiektem rekreacyjnym

Przeciw wykluczeniu

– Naszym celem była pomoc w rozwiązaniu problemów społecznych oraz gospodarczych na terenach zdegradowanych w sposób, który zapewni pozytywne oddziaływanie na całą gminę i jej mieszkańców. – mówi Wójt Radosław Sałata. – Przygotowując diagnozę sytuacji naszej gminy, stwierdziliśmy, że brakuje nam infrastruktury pozwalającej na integrację społeczną, aktywność czy miejsc bezpośrednio związanych z kulturą.

Jednym z najpoważniejszych zdiagnozowanych zagrożeń jest wykluczenie społeczne. Pogłębia je brak

placówek służących pomocą osobom należącym do grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym. Odpowiedzią na tak określone problemy stał się projekt „Nowa odsłona Gminy Borki – Rewitalizacja”.

– Projekt był na tyle dobry, że z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego (RPO WL) otrzymaliśmy prawie 2,7 miliona złotych – mówi wójt. – Z własnych pieniędzy gmina dołożyła jeszcze nieco ponad milion. Dzisiaj mogę powiedzieć, że było warto.

Na co samorząd wykorzystał pieniądze

- » Zespół Parkowy w miejscowości Wola Osowińska. Po odnowie oraz odpowiednim zagospodarowaniu terenu stał się atrakcyjnym obiektem rekreacyjnym pozwalającym mieszkańcom oraz turystom odwiedzającym tereny Gminy na wypoczynek i aktywne spędzanie czasu.
- » Nieużywany od jakiegoś czasu teren parafii w centrum Borek zyskał zupełnie nowe przeznaczenie. Po zakończeniu projektu obiekt pełni funkcje nie tylko nastawione na usługi społeczne, ale również kulturalne. Gmina zyskała miejsce do organizacji imprez i wydarzeń kulturalnych. Z pewnością przysłuży się ono społecznej integracji mieszkańców.
- » Ośrodek rekreacyjno-sportowy w Borkach. Nad płynącą tu Bystrzycą

powstał nowoczesny kompleks, którego celem jest zachęcenie mieszkańców do aktywności zarówno fizycznej, jak i społecznej. Pasjonaci sportu zyskali nowoczesny obiekt, w którym mogą szlifować swoje umiejętności.

- » Centrum Usług Społecznych we Wrzosowie. Za unijną dotacją udało się przekształcić lokalną remizę na obiekt, który spełnia kilka celów. Wśród nich na czoło wysuwa się pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz zaspokojenie potrzeb mieszkańców w zakresie kultury. Zaplanowano tu również utworzenie inkubatora inicjatyw gospodarczych.

– W każdym przypadku zwracaliśmy uwagę na zastosowanie nowoczesnych, oszczędnych źródeł energii i dostępność obiektów dla osób z niepełnosprawnościami – zapewnia wójt Sałata.

Rewitalizacja obszarów wiejskich

Taką nazwę nosi Działanie 13.4 w ramach RPO WL. To z pieniędzy przeznaczonych na to działanie udało się zmienić wizerunek gminy Borki i 54 innych obiektów objętych rewitalizacją w regionie.

– Z Funduszy Europejskich sfinansowaliśmy 55 umów dotyczących rewitalizacji obszarów wiejskich. Na ich realizację dołożyliśmy na te działania prawie 140 mln zł – podkreśla Jarosław Stawiarski, Marszałek Województwa Lubelskiego.

DW EFRR

Szansa na lepsze życie – „(Nie)pełnosprawni są aktywni”*

Życie pisze różne scenariusze. Swoją przedstawiła nam Alicja, mieszkanka podlubelskiej wsi, od wielu lat poszukująca pracy. Jaka jest jej historia?

► Adepti sztuki kucharskiej uczą się podstaw technologii przyrządzania potraw

Kilka słów o sobie

– Jestem osobą niepełnosprawną, mam problemy z krążeniem, chodzeniem i płucami – mówi Alicja – ale to nie oznacza, że chcę być zamknięta w czterech ścianach mojego domu. Przeciwnie – chcę być aktywna i przede wszystkim potrzebna – dodaje – Udział w projekcie „(Nie)pełnosprawni są aktywni” realizowanym przez NSZZ „Solidarność” dał mi możliwość nabycia nowych kwalifikacji, spotkań i poznania nowych ludzi oraz aktywności. Wstąpiła we mnie świeża energia i chęć do działania. Czuję się potrzebna

i doceniana. Jakość mojego życia znacznie się polepszyła.

Pani Alicja w ramach projektu otrzymała wsparcie na kilku płaszczyznach. Przygotowano dla niej Indywidualny Plan Działania. – Uczestniczyła też w warsztatach, które miały na celu zwiększenie jej motywacji i samooceny, a także poznanie przez nią rynku pracy oraz sposobów walki ze stresem i zdrowego trybu życia – informuje Marian Król, przewodniczący lubelskiej Solidarności. – To przygotowało ją do udziału w kursie zawodowym kucharza oraz do stażu, którego celem jest nabycie doświadczenia zawodowego.

Praktyka pod okiem mistrza

Przez dwa miesiące Pani Ala uczyła się tajników sztuki kucharskiej. – Poznała między innymi zagadnienia z zakresu dietytyki, higieny w procesie produkcji żywności i obrotu żywnością, zasady organizacji punktu gastronomicznego, technologię kulinarną i zasady obsługi klienta – mówi Pani Iwona, doświadczona trenerka i mistrz kucharski. – Miała także możliwość przygotowywania potraw wielu regionów kuchni polskiej oraz innych krajów. Zauważyłam, że osoby niepełnosprawne bardzo się angażują, są ciekawe, dokładne i bardzo sumienne, dlatego praca z nimi daje olbrzymią satysfakcję.

Na zakończenie kursu Pani Alicja przystąpiła do egzaminu przed państwową komisją Izby Rzemiosła i Przedsiębiorczości.

– Z całą odpowiedzialnością muszę stwierdzić, że uczestnicy kursu byli znakomicie przygotowani zarówno teoretycznie, jak i praktycznie – podkreśla Marek Jurycki, starszy Cechu Rzemiosł Spożywczych. – Dlatego większość otrzymała oceny bardzo dobre oraz dobre i co istotne – dyplom czeladniczy w zawodzie kucharza. Dodatkowo suplement do świadectwa czeladniczego, który jest dokumentem potwierdzającym kwalifikacje i uznawanym w Unii Europejskiej.

Po ukończeniu kursu Pani Alicja otrzymała propozycję trzymiesięcznego płatnego stażu w restauracji Złoty Kurczak w lubelskiej dzielnicy LSM.

– Dzięki pracy w restauracji nabyłam doświadczenia, zarówno w kontaktach z innymi pracownikami, jak i z klientami. – podkreśla Pani Ala – To dla mnie bardzo ważne, ponieważ należąc do zespołu, czułam się potrzebna, dzięki temu wzrosła również moja samoocena. Otoczono mnie opieką, na bieżąco otrzymywałam wyjaśnienia i wskazówki, co robię dobrze, a co mam jeszcze poprawić.

Ważne jest to, że życiową sytuację Alicji rozumie pracodawca. – Zupełnie nie przeszkadzał nam brak pełnej sprawności Pani Alicji. – mówi Kazimierz Roczeń, właściciel Złotego Kurczaka – Jako pracodawca odrzucam tok rozumowania części moich kolegów z branży, którzy uważają, że osoby z niepełnosprawnością mogą pracować tylko w miejscach pracy chronionej lub na specjalnie przystosowanych stanowiskach. Uważam, że osoby niepełnosprawne są bardzo efektywne, pracowite i sumienne.

K. Roczeń deklaruje, że jeśli Pani Ala będzie chciała, po zakończeniu stażu znajdzie u niego zatrudnienie. – Zyskam wtedy nie tylko doświadczonego, ale i bardzo dobrego pracownika – mówi. – Otwartość na zatrudnienie osób niepełnosprawnych z pewnością buduje wizerunek mojej firmy w oczach innych osób z różnymi niepełnosprawnościami, co może mieć bezpośrednie przełożenie na pozyskanie nowej grupy klientów i odbicie w wymiarze ekonomicznym.

Czas na pozytywne zmiany

– Jestem bardzo zadowolona, że biorę udział w tym projekcie. – podkreśla Pani Alicja – Zdobyłam doświadczenie zawodowe, wróciła mi wiara we własne siły, przestałam bać się niepowodzeń. Nabyłam zarówno kompetencji, jak i kwalifikacji do nowej pracy. Cieszę się, że Solidarność przygotowała program dedykowany ludziom z niepełnosprawnościami.

► Uczestnicy szkoleń przykładali się do zajęć. Niektórzy mają już zapewnioną pracę

► Nad każdym elementem szkolenia czuwali fachowcy

Przypomnijmy, że Projekt „(Nie)pełnosprawni są aktywni” realizowany jest przez Region Środkowo-Wschodni NSZZ „Solidarność” w partnerstwie z Fundacją „Aktywator” oraz Powiatowym Zespołem Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Kraśniku w oparciu o umowę z Wojewódzkim Urzędem Pracy w Lublinie. Jego celem jest wzrost integracji społecznej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób z niepełnosprawnościami, wykluczonych społecznie lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym z terenu województwa lubelskiego poprzez realizację kompleksowego programu

aktywizacji społeczno-zawodowej. Wsparcie skierowane jest do osób powyżej 18 roku życia z niepełnosprawnościami, wykluczonych społecznie, zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym z terenu województwa lubelskiego.

Cezary Czarnocki
Koordynator Działu Projektów
NSZZ „Solidarność” Region
Środkowo-Wschodni

* Treść niniejszego artykułu pochodzi z kwartalnika Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Lublinie „Lubelskie na Rynku Pracy”.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 w województwie lubelskim

W kryzysowym, zdominowanym przez pandemię okresie, Wojewódzki Urząd Pracy w Lublinie przyspieszył działania mające na celu aktywizację pozostających bez zatrudnienia osób młodych. Ma to odzwierciedlenie w efektach zakończonej V edycji projektów pozakonkursowych realizowanych w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020 (PO WER).

We wrześniu br. powiatowe urzędy pracy z województwa lubelskiego zakończyły realizację – rozpoczętej w styczniu 2020 roku – V edycji projektów pozakonkursowych w ramach działania 1.1.1. Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój. Wsparcie w ramach projektu skierowane było do osób młodych w wieku 18–29 lat, pozostających bez zatrudnienia, zarejestrowanych jako bezrobotne, w tym osób, które nie uczestniczą w kształceniu i szkoleniu (tzw. młodzież NEET). Oferowany pakiet działań pomocowych, obejmujący zróżnicowane formy wsparcia, stawiał sobie za cel aktywizację ludzi młodych, debiutujących na rynku pracy. Uczestnicy skorzystali z różnych form wsparcia:

- » **staże i bony stażowe** – to szansa na zdobycie nowych umiejętności i zyskanie tak cennego w oczach pracodawców doświadczenia zawodowego. Staż w wybranym zakładzie pracy zazwyczaj trwa od 3 do 6 miesięcy. Po tym czasie znacznie wzrasta możliwość uzyskania zatrudnienia. Ponadto staże dają znacznie więcej – wiarę we własne możliwości i szansę realnej poprawy swojej sytuacji zawodowej, a nawet życiowej.
- » **szkolenia i bony szkoleniowe** – umożliwiają zdobycie dodatkowych umiejętności, wiedzy, nowych kwalifikacji bądź podniesienie już

posiadanych, co realnie zwiększa szanse na zatrudnienie i rozpoczęcie kariery zawodowej.

- » **bona na zasiedlenie** – wsparcie skierowane do osób, które stanęły w obliczu poszukiwań nowego miejsca pracy lub założenia własnego biznesu poza dotychczasowym miejscem pobytu, w wyniku czego postanowiły zmienić swoje miejsce zamieszkania.
- » **dotacje dla młodych przedsiębiorców** – wsparcie umożliwiające osobom młodym usamodzielnienie się i rozpoczęcie pracy na własny rachunek. Stworzenie projektu własnej działalności gospodarczej, a tym samym wpisanie się swoimi pomysłami i energią w regionalny rynek pracy wymaga od młodych ludzi talentu organizacyjnego, dużej wiedzy i konsekwencji w działaniu, wiary we własne siły, ale z pewnością może przynieść satysfakcję i rozwój zawodowy.

Ponadto, w ramach projektu, oferowane było wsparcie w postaci prac interwencyjnych, których celem jest ułatwienie młodym osobom bezrobotnym powrotu na rynek pracy, refundacji kosztów doposażenia lub wyposażenia stanowiska pracy oraz poradnictwo zawodowe i pośrednictwo pracy.

Z powyższych form skorzystało łącznie **9,5 tysiąca osób, w tym**

ponad 7 tysięcy osób znajdujących się w trudnej sytuacji na rynku pracy, tj. osób z niepełnosprawnościami, osób długotrwale bezrobotnych i osób o niskich kwalifikacjach.

V edycja projektów pozakonkursowych była szczególna, ponieważ przypadała na trudny okres. Wybuch pandemii zagroził wielu firmom i branżom. Kryzysowa sytuacja dotknęła w szczególności przedsiębiorców w czasie tzw. lockdownu. W celu utrzymania zatrudnienia w firmach niezbędne było ich wsparcie. W związku z tym urzędy pracy otrzymały dodatkowe środki na objęcie wsparciem pracowników przedsiębiorstw, osób samozatrudnionych i pracowników organizacji pozarządowych. Na ten cel przeznaczono **ponad 58 mln złotych**, dzięki czemu ochroniono **10 614 miejsc pracy**.

WUP

Wydział Realizacji PO WER
Wojewódzki Urząd Pracy
w Lublinie
ul. Lubartowska 74 A,
piętro 1, pok. 100
20-094 Lublin
tel. 81 463 53 49,
kom. 605 903 476
e-mail: power@wup.lublin.pl
power-wuplublin.praca.gov.pl

Europejskie doświadczenia służą Lubelszczyźnie

Pieniądze pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach programu Interreg Europa, wspomagają region w poszukiwaniu nowoczesnych rozwiązań w zakresie współpracy biznesu i nauki. W oparciu o doświadczenia niemieckie rozwinięty zostanie projekt zatytułowany „Pilot technologiczny”.

Zakończenie I etapu SCALE UP na ostatniej prostej

Województwo Lubelskie kończy pierwszy etap projektu „SCALE UP – wsparcie koncentracji i siły MŚP w ramach odnowionej polityki przemysłowej UE”. Na tym etapie zakładano zapoznanie się z doświadczeniami partnerskich regionów (w formie wizyt studyjnych) w 4 kluczowych obszarach: nowe modele biznesowe, usprawnienie kultury współpracy pomiędzy nauką a biznesem, wsparcie regionalnych inteligentnych specjalizacji, wykorzystanie i adaptacja nowych technologii. Swoimi doświadczeniami podzielili się partnerzy z Niemiec, Grecji, Włoch, Wielkiej Brytanii oraz Hiszpanii. W związku z pandemią i wynikającymi z tego tytułu ograniczeniami związanymi z podróżowaniem udało się zdalnie wymienić doświadczenia, korzystając z opracowanej przez partnerów metodologii wizyt studyjnych online. Zaproponowana formuła sprawdziła się i pozwoliła tym samym na utrzymanie ciągłości projektu.

Partnerzy z Nordhessen inspiracją dla województwa

Po wymianie doświadczeń Województwo Lubelskie wybrało jednogłośnie dobrą praktykę MoWin Innovation Lab, której elementy mogłyby być wdrożone w naszym regionie, wspierając w ten sposób rozwój lubelskiego systemu innowacji. Praktyka została zaprezentowaną przez partnera z Nordhessen z Niemiec.

Projekt MoWin jest przykładem świetnie działającej współpracy pomiędzy ekspertami z uczelni i przedsiębiorcami, którzy mają gotowe pomysły do wdrożenia.

Pilot technologiczny

Partnerzy z Nordhessen nie tylko zaprezentowali działanie MoWiN w praktyce, ale także podzielili się „success stories” beneficjentów, które stały się inspiracją do zaimplementowania praktyki w województwie lubelskim. Inicjatywa ostatecznie wdrożona w naszym regionie będzie częściowo zmodyfikowana. Zostanie połączona z programem „Pilot technologiczny” planowanym do realizacji przez Województwo Lubelskie w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego jako kontynuacja projektu „Marketing gospodarczy”.

„Pilot technologiczny” zakłada wsparcie przedsiębiorców poprzez zaangażowanie ekspertów z jednostek naukowych regionu, którzy świadczą swoje usługi w ramach III misji uczelni, skoncentrowanej na oddziaływaniu społeczno-gospodarczym. Wsparcie to może zostać rozszerzone dzięki praktyce MoWiN, gdzie eksperci będą zaangażowani nie tylko na poziomie technologicznym, ale także innym, np. ekonomicznym, prawnym, marketingowym czy finansowym.

Zgodnie z założeniami projektu SCALE UP, Województwo Lubelskie opracowało Regionalny Plan Działań, który obejmuje m.in. wdrożenie

rozwiązania w regionie. Plan Działań będzie realizowany w drugim etapie projektu, który potrwa do końca 2022 roku.

Współpraca na linii nauka-biznes-samorząd – czy jest możliwa?

Wartością dodaną przedsięwzięcia będzie wzmocnienie potrójnej helisy, czyli współpracy między podmiotami reprezentującymi środowisko samorządu, nauki i biznesu oraz budowanie sprawnie funkcjonującego ekosystemu obejmującego wszystkie podmioty.

Trwają już rozmowy z uczelniami z województwa lubelskiego, z którymi wkrótce podpisane zostaną listy intencyjne w sprawie współpracy w ramach opisanego programu.

Interreg Europa

Projekt SCALE UP realizuje siedem podmiotów z Unii Europejskiej, a finansowany jest z programu Interreg Europa. Pieniądze pochodzą z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Liderem projektu jest Agencja Rozwoju Regionalnego utworzona przez władze Regionu Murcja (Hiszpania) w partnerstwie z Niemcami, Grecją, Włochami, Wielką Brytanią, Województwem Lubelskim, a także z Belgią jako partnerem doradczym. W nowej perspektywie finansowej 2021–2027 projekt SCALE UP wpisuje się w 1 Cel Polityki Spójności Smarter Europe – bardziej inteligentna Europa.

Departament Gospodarki i Wspierania
Przedsiębiorczości

Gala Przedsiębiorczości – Ambasadory Lubelskich Funduszy Europejskich

Gdyby nie było Was, nie byłoby gospodarki – tymi słowami, kierowanymi do nominowanych firm w konkursie Lider Innowacji i do przybyłych gości, Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski uroczystie otworzył Galę Przedsiębiorczości.

– Mam nadzieję, że środki w ramach nadchodzącego nowego okresu finansowania będą równie aktywnie wykorzystywane przez przedsiębiorców województwa lubelskiego zarówno w ramach programu regionalnego, jak i programów krajowych.

Ze względu na ograniczenia sanitarne udział w Gali bezpośrednio wzięło kilkadziesiąt osób, ale dzięki internetowej transmisji wydarzenie mogło obejrzeć na żywo setki gości. Film jest dostępny w serwisie YouTube (kanał LubelskieFunduszeEuropejskie).

Konkurs Lider Innowacji

Patronat honorowy nad V edycją Konkursu Lider Innowacji objął Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski.

Liderzy Innowacji to przedsiębiorcy, którzy wdrażają nowatorskie rozwiązania, a ich projekty wyróżnia wysoka innowacyjność i konkurencyjność. To wszystko dzięki wsparciu ze środków unijnych. Lider Innowacji to tytuł przyznawany najlepszym z najlepszych – Ambasadorom Funduszy Europejskich. Strategiczne obszary dla Lubelskiego, w ramach których Liderzy zrealizowali swoje projekty, to Biogospodarka, Medycyna i Zdrowie, Informatyka i Automatyka oraz Energetyka Niskoemisyjna.

– Konkurs to bardzo dobra inicjatywa. Specjalizacje, które wspiera

Gala Przedsiębiorczości

Gala Przedsiębiorczości – Ambasadorzy Lubelskich Funduszy Europejskich odbyła się 25 października br. Najważniejszym jej elementem było uhonorowanie Liderów Innowacji 2021. *Gdyby nie było Was, nie byłoby gospodarki* – zwrócił się do przedstawicieli nominowanych w tym konkursie firm Marszałek Jarosław Stawiarski, który uroczystie otworzył Galę Przedsiębiorczości. Marszałek odczytał także okolicznościowy list od Wicepremiera i Ministra Aktywów Państwowych Jacka Sasina. Gośćmi specjalnymi wydarzenia byli: Artur Soboń, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii, oraz Mał-

gorzata Jarosińska-Jedynak, Sekretarz Stanu w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej, która łącząc się z uczestnikami online, złożyła gratulacje nominowanym przedsiębiorcom, podkreślając ich zaangażowanie, trud pracy i determinację, jakimi musieli się wykazać, aby osiągnąć sukces.

– Fundusze Europejskie i środki krajowe skutecznie wspierają powstawanie innowacyjnych produktów i usług, czego przykładem są dzisiejsi laureaci. Pamiętajmy, że jednym ze źródeł sukcesu jest efektywna współpraca nauki z biznesem, która umożliwia konkutowanie polskim projektom na rynkach – nie tylko rodzimych, ale też globalnych – podkreśliła M. Jarosińska-Jedynak.

Samorząd Województwa Lubelskiego, są realizowane ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego. Dzięki temu możecie Państwo rozwijać swoje biznesy. – mówił Sekretarz Stanu w Ministerstwie Rozwoju i Technologii Artur Soboń.

Spośród dwunastu nominowanych przez Kapitułę Konkursową firm internauci wybrali czterech Liderów Innowacji 2021. W konkursie oddano ponad 1200 głosów.

– Przyznam szczerze, że Kapituła miała bardzo trudne zadanie. Państwo bardzo skutecznie sięgacie po środki unijne. Projektów było więc bardzo dużo, ciekawych, innowacyjnych. Stawiacie na wprowadzenie nowych produktów, usług, które pozwalają Wam być konkurencyjnymi na rynku zarówno lubelskim, jak i krajowym – podsumowała Dyrektor Lubelskiej Agencji Wspierania Przedsiębiorczości w Lublinie Magdalena Filipek-Sobczak.

Ambasadorzy Lubelskich Funduszy Europejskich – Poznajmy laureatów:

Biogospodarka: Aqua East Polska Sp. z o.o.

Firma z siedzibą w Rudzie Hucie (pow. chełmski) od ponad 15 lat zajmuje się produkcją wody źródlanej.

Dzięki finansowanemu przez RP Operacyjny projektowi na rynek trafiła woda „Baby Zdrój”. Jest to niesłodzony napój na bazie wody źródlanej wzbogacony dodatkiem naturalnych ekstraktów ziołowych. Stworzono go z myślą o kobietach w ciąży i w okresie laktacji oraz dla niemowląt.

Na świecie nie ma porównywalnego produktu. Produkowane w USA wody zawierające wyciągi z ziół i niezawierające cukrów nie są dedykowane dla matek w ciąży, karmiących i dla niemowląt.

Medycyna i zdrowie: Obst SA

Firma ma swoją siedzibę w Chełmie. Od 24 lat działa w branży spożywczej i na rynku zdobyła sobie zasłużoną pozycję. Produkuje płatki kukurydziane, formowaną galanterię śniadaniową, musli oraz pieczywo chrupkie. Obst potrafił ulepszyć produkowane wyroby, ale także wprowadził nowe. Są to w pełni innowacyjne: zbożowe pełnoziarniste rurki powlekane miodem z kakao, Micro-Płatki Fit, płatki pełnoziarniste dwuwarstwowe przekładane nadzieniem i pełnoziarniste pieczywo z kminkiem bez cukru.

Udało się m.in. wydłużyć termin przydatności do spożycia produktów, zminimalizować zawartość szkodliwych akryloamidów w produktach

oraz poprawić bezpieczeństwo i trwałość produktów poprzez innowacyjne pakowanie.

Informatyka i automatyka: P.H.M. POLCOMM Dariusz Kozak

W podlubartowskich Chlewiskach od ponad 20 lat działa rodzinna firma produkująca precyzyjne narzędzia skrawające. Wydawać by się mogło, że w tej branży wymyślono już wszystko. POLCOMM Dariusza Kozaka udowodnił, że to nieprawda. Korzystając z unijnych funduszy, wypracował i przetestował kompleksowo zestawioną sprzętowo technologię wytwarzania płytek skrawających z węgliką spiekanego. Wyniki badań zaowocowały rozwiązaniem innowacyjnym na skalę światową. W trakcie realizacji projektu firma zgłosiła 2 patenty w trybie międzynarodowym.

Energetyka niskoemisyjna: Henryk Kaproń

Henryk Kaproń jest weteranem, jeśli chodzi o prowadzenie własnej działalności gospodarczej, działa bowiem od 1993 r., kiedy uruchomił restaurację w Obszy. Z czasem dzięki kolejnym inwestycjom biznes rozwijał się w kierunku kompleksowych usług hotelarsko-gastronomiczno-rekreacyjnych.

Gdzie w tej branży miejsce na innowacje? Otóż właściciel firmy postawił na dywersyfikację dostaw energii i bezpieczeństwo energetyczne swojej firmy. W rezultacie na jego gruncie powstała instalacja fotowoltaiczna o mocy 0,0397 MW. Udało się też wdrożyć system inteligentnego zarządzania energią. W efekcie firma ma mniejsze straty energii, co przekłada się na oszczędności. Aktywnie też włączyła się w ochronę środowiska naturalnego. Instalacja zmniejszyła bowiem roczną emisję gazów cieplarnianych o ponad 14 ton.

LAWP

Lubelskie docenione na festiwalu filmowym Energa Camerimage 2021

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego został wyróżniony w tegorocznym konkursie spotów reklamowych „Fundusze Europejskie w Kadrze”. Konkurs jest częścią festiwalu Energa Camerimage 2021. Nagrodzony spot pokazuje historię Pani Bożeny i Pana Leszka, pensjonariuszy Ośrodka Wsparcia „Kalina” w Lublinie, którzy skorzystali z projektu „LUBInclusiON” współfinansowanego z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020.

Festiwal sztuki autorów zdjęć filmowych

Międzynarodowy Festiwal Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych „EnergaCAMERIMAGE” to największy i najbardziej znany międzynarodowy festiwal poświęcony sztuce autorów

skich wybierało zwycięzców w kategoriach:

- » najlepszy klip reklamowy o tematyce ogólnej z wykorzystaniem Funduszy Europejskich
- » najlepszy klip reklamujący wsparcie z wykorzystaniem Funduszy Euro-

czasami spotykamy się z czymś naprawdę wyjątkowym. Czymś co chwyta za serce i daje wiele do myślenia. Czymś co jest niepowtarzalne... Tak w skrócie można opisać historię Państwa Łuczajów, którą pokazujemy w naszym spocie promującym

To już druga tego typu nagroda przyznana dla naszego regionu. W ubiegłym roku, jury doceniło spot pokazujący pracę medyków podczas pandemii COVID-19. Cieszę się, że tegoroczny film także zyskał uznanie jury i otrzymał wyróżnienie. Pokazane zostało ważne wsparcie, bo dla grupy seniorów, którzy mogą uczestniczyć w różnego rodzaju zajęciach zapobiegających procesowi wykluczenia społecznego. W miejscu utworzonym przy udziale środków UE, w ich „drugim domu” – Marszałek Województwa Lubelskiego Jarosław Stawiarski

zdjęć filmowych. Od 29 lat odbywa się w Polsce. W tym roku jego gospodarzem był Toruń. W ramach festiwalu, Fundacja Tumult i Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego po raz 12. zorganizowali Konkurs Spotów Reklamowych „Fundusze Europejskie w kadrze”.

Konkurs Fundusze Europejskie w Kadrze

Do konkursu zgłoszonych zostało łącznie 21 filmów. Jury składające się z profesjonalnych filmowców i ekspertów z dziedziny Funduszy Europej-

pejskich na cele związane z przeciwdziałaniem epidemii COVID-19.

Celem konkursu jest m.in. wymiana doświadczeń pomiędzy pracownikami administracji publicznej, zaangażowanymi we wdrażanie Funduszy Europejskich. To także promowanie dobrych praktyk w zakresie informowania mieszkańców o korzyściach społecznych i gospodarczych, związanych z wykorzystywaniem unijnego wsparcia.

Wyróżniony film i inne produkcje

W tym roku województwo lubelskie odebrało wyróżnienie za spot przygotowany w ramach kategorii ogólnej.

Lubelskie Fundusze Europejskie. Pani Bożena i Pan Leszek brali udział w różnorodnych terapiach zajęciowych i warsztatach tematycznych. Celem projektu była realizacja działań profilaktycznych i usamodzielniających dla pensjonariuszy placówki oraz utworzenie nowych miejsc usług społecznych. Co najważniejsze, z czasem to miejsce rzeczywiście stało się dla pensjonariuszy i opiekunów „drugim domem”. – *Zależało nam, aby pokazać Fundusze Europejskie z perspektywy beneficjentów i uczestników projektów. W filmach, to właśnie oni opowiadają swoje historie i to*

jaki realny wpływ na ich życie miało skorzystanie ze wsparcia ze środków Unii Europejskiej. W spotach chodziło o pokazanie prawdziwych historii prawdziwych osób, nie zagranych przez aktorów czy statystów – mówi Dyrektor Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Anna Brzyska.

Dziękujemy

Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego kieruje słowa uznania dla wszystkich pracowników i podopiecznych Środowiskowego Ośrodka Wsparcia Kalina w Lublinie - jesteście wspaniali i tworzycie prawdziwy dom! Dziękujemy Wam za współpracę przy realizacji tego materiału.

Wyróżniony film, na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego, zrealizowała firma Dog Film Studio Filmowe Paweł Nazaruk z Warszawy.

Film można obejrzeć na kanale YouTube: Lubelskie Fundusze Europejskie lub na stronie rpo.lubelskie.pl w zakładce Promocja-Prawdziwe historie. Znajdują się tam wszystkie z 15. serii produkcji, które powstały w ramach kampanii pokazującej efekty wdrażania Funduszy Europejskich w województwie lubelskim

DZ RPO

Na demontaż i utylizację azbestu wciąż są chętni

Od września 2018 roku Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020 realizuje unijny projekt pn. „System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego”.

W ramach Projektu przeprowadziliśmy dotąd pięć naborów wniosków na usuwanie z gospodarstw domowych materiałów zawierających azbest. Nadal istnieje bardzo duże zainteresowanie mieszkańców tą kwestią i zapotrzebowanie na usunięcie azbestu. Świadczy o tym chociażby liczba złożonych wniosków – ponad 8,6 tysiąca w ciągu lutego 2021 roku.

Do zakończenia Projektu planujemy zutylizować ponad 79 100 ton wyrobów zawierających ten niebezpieczny dla zdrowia, życia ludzi oraz środowiska naturalnego minerał.

Wartość projektu wynosi ponad 45 milionów złotych, zaś liczba zatwierdzonych zgłoszeń przekłada się na ponad 79 tys. ton materiałów azbestowych podlegających utylizacji. Łącznie objętych wsparciem zostało już ponad 32 tysiące gospodarstw domowych.

Kto i w jakim terminie może usunąć azbest?

Dzięki pozyskaniu dodatkowych środków z Funduszy Europejskich na dokończenie Projektu wszystkie osoby, które złożyły wniosek, w ramach piątego i poprzednich naborów, będą mogły usunąć azbest.

Realizacja postanowień umowy o dofinansowanie Projektu została utrudniona ze względu na panującą pandemię COVID-19. Z uwagi na liczne obostrzenia spowodowane

przez pandemię zmieniony został termin zakończenia rzeczowej i finansowej realizacji projektu. Procedura składania wniosków w ramach piątego naboru zakończyła się w lutym 2021 r., zaś realizacja prac na nieruchomościach wnioskodawców potrwa do 30 czerwca 2022 r. Ponadto, uzyskując dodatkowe środki finansowe na utylizację azbestu, podjęto decyzję, że w ramach projektu odbędzie się kolejny nabór wniosków.

Azbest jest przyczyną wielu poważnych chorób, m.in. opłucnej, pylicy azbestowej czy nowotworów, dlatego usunięcie wyrobów azbestowych z gospodarstw domowych jest tak ważne i cieszy się niesłabnącym zainteresowaniem wśród mieszkańców województwa lubelskiego.

Regionalne Biuro Projektu

„System gospodarowania odpadami azbestowymi na terenie województwa lubelskiego”

Grafika z napisem
lubelskie Regionalny
Program Operacyjny

Kod QR do zeskanowania
przenoszący na stronę
internetową rpo.lubelskie.pl

Punkty Informacyjne Funduszy Europejskich

Główny Punkt Informacyjny w Lublinie

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 68 64, (81) 441 68 65
e-mail: kontakt@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Białej Podlaskiej

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Warszawska 14, 21–500 Biała Podlaska
tel.: (83) 343 58 44, fax: (83) 342 28 82
e-mail: bialapodlaska@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Zamościu

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Partyzantów 3, 22–400 Zamość
tel.: (84) 63 80 267
e-mail: zamosc@feu.lubelskie.pl

Lokalny Punkt Informacyjny w Chełmie

pon. 7:30–18:00; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Mickiewicza 37, 22–100 Chełm
tel.: (82) 56 51 921, (82) 56 30 208
e-mail: chelm@feu.lubelskie.pl

Departament
Zarządzania
Regionalnym
Programem
Operacyjnym

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 67 38, fax: (81) 441 67 40
e-mail: drpo@lubelskie.pl

Departament Wdrażania
Europejskiego Funduszu
Rozwoju Regionalnego

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3b, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 65 75, fax: (81) 441 65 76
e-mail: defrr@lubelskie.pl

Departament
Wdrażania
Europejskiego
Funduszu
Społecznego

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Czechowska 19, 20–072 Lublin
tel.: (81) 441 68 43, fax: (81) 441 68 53
e-mail: efs@lubelskie.pl

Lubelska Agencja
Wspierania
Przedsiębiorczości
w Lublinie

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Wojciechowska 9a, 20–704 Lublin
tel.: (81) 462 38 12, (81) 462 38 31
fax: (81) 462 38 40
e-mail: lawp@lubelskie.pl

Wojewódzki
Urząd Pracy
w Lublinie

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Obywatelska 4, 20–092 Lublin
tel.: (81) 463 53 63
e-mail: punkt.konsultacyjny@wup.lublin.pl

Biuro
Certyfikacji

pon.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3, 20–151 Lublin
tel.: (81) 441 65 82, fax: (81) 441 65 79
e-mail: certyfikacja@lubelskie.pl

Biuro Rzecznika
Funduszy
Europejskich

pon. 7:30–17:30; wt.–pt. 7:30–15:30
ul. Stefczyka 3, 20–151 Lublin
tel.: (81) 478 13 31, fax: (81) 478 13 32
e-mail: rzecznikrpo@lubelskie.pl

Ciąg logotypów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014–2020. Znak Funduszy Europejskich złożony z symbolu graficznego i nazwy Fundusze Europejskie oraz nazwy Programu, znaku barw Rzeczypospolitej Polskiej, logo Lubelskie Smakuj życie oraz znaku Unii Europejskiej złożonego z flagi Unii Europejskiej, napisu Unia Europejska i nazwy Funduszu